

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2. Vtrum sit prædestinatus secundum, quòd homo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

significat suppositum duarum naturarum: & ratione humane nature, utramque suscipit prädicationem, & quod prædestinatus est, & quod factus est filius Dei: quoniam utrumque ei secundum humanam naturam conuenit per gratiam unionis. Magis tamen prima conceditur: quia abstractio Christi secundum naturam humanam a seipso secundum unionem personalem, magis intelligitur supponere ipsum prædestinationi, quæ est mensuræ actus, quam factio realis, cum ibi sufficit ordo nature secundum intellectum, qui minus sufficit ad factioem.

Cum his tamen retineat, quod ista est impropria, Christus factus est filius Dei, multo plus quam illa, homo est factus Deus, quia homo potest habere suppositionem simplicem (ut superius patuit) Christus autem pro persona supponit. Et propterea locutiones istæ non sunt extendendæ, sed pie exponendæ. Et quod ad sensum, reducendæ ad sensum simplicis suppositionis personam naturam in cõcreto, iuxta hoc quod in littera dicitur, Aliquando incepit esse, quod existens in natura humana esset filius Dei; hoc enim uerissimum est de existente in natura humana, communiter loquendo; quamuis hic existens in natura humana nunquam incepit esse Deus propter falsitatem exponentis negatiuæ, hic existens in natura humana immediate ante non fuit Deus; hic enim est Deus heri, hodie, & in sæcula.

¶ Super quæst. uiginti quarta articulum secundum.

¶ Super quæst. uiginti quarta articulum secundum.

¶ Super quæst. uiginti quarta articulum secundum.

¶ Super quæst. uiginti quarta articulum secundum.

¶ Super quæst. uiginti quarta articulum secundum.

A ditinguendo duo importata in prædestinatione scilicet ordinem & effectum, gratuitum scilicet donum, & manifestando utrumque conuenire humanitati Christi, adiuncta auctoritate Augustini.

¶ In responsione ad primum uide: & perspice cautelam Auctoris, nam quia ista propositio, Christus, secundum quod homo, est filius Dei, simpliciter est falsa, ut ex quæstio. 16. superius patet: & sic simpliciter & absolute sequetur ex ista, Christus secundum quod homo, prædestinatus est esse filius Dei, si quo ad materiale prædestinationis poneretur hæc uera: ideo Auctor sustinens antecessens, exponit illud limitate.

¶ Postea tamen dici abique antecedentis limitatione, quod in consequente apponenda secundum intellectum est gratia unionis, ita quod ex isto antecedente, Christus secundum quod homo, prædestinatus est filius Dei, sequitur, ergo Christus, secundum quod homo, est filius Dei, subintelligendo uel exprimendo per gratiam unionis, ita quod licet ista sit falsa, Christus, secundum quod homo, est filius Dei (quia significat Christum secundum naturam humanam esse naturalem filium Dei) ista tamen est uera, Christus, secundum quod homo, est per gratiam unionis filius Dei: & quia in antecedente illo, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus filius Dei, subintelligitur per gratiam unionis, ideo in consequente quoque potest subintelligi. Et sic concedimus, quod illud unusquisque quædoque est, quod prædestinatus est esse, & quod Christus, secundum quod homo, prædestinatus est esse filius Dei, non per naturam, sed per gratiam unionis. Et ideo Christus, secundum quod homo, est filius Dei per gratiam unionis. Unde glossa interlinearis ad Roman. primo dicit, Secundum quod homo gratia sola præelectus, ut sit filius Dei in eadem potentia & uirtute diuinitatis cum Patre per unionem uerbi.

¶ 2 Præter illud, quod conuenit Christo, secundum quod homo, conuenit cuilibet homini, eo quod ipse est unius speciei cum aliis hominibus. Si ergo Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei, sequeretur, quod cuilibet homini hoc conueniat. Hoc autem est falsum, ergo & primum.

¶ 3 Præter hoc ab æterno prædestinatus, quod est aliquando fiendum in tempore: sed magis hæc est uera, filius Dei factus est homo, quæ ista, homo factus est filius Dei, ut supra habitum est. * ergo magis hæc est uera, Christus, secundum quod est filius Dei, prædestinatus est esse homo, quam e conuerso, Christus, secundum quod est homo, est prædestinatus esse filius Dei.

SED CONTRA est, quod Augustinus dicit in libro de Prædestinatione San. Ipsum dominum gloriæ in quantum homo factus est Dei filius, prædestinatum esse dicimus.

RESPON. Dicendum, quod in prædestinatione duo possunt considerari. unum quidem ex parte ipsius prædestinationis æternæ, & secundum hoc importat antecessionem quædam respectu eius, quod sub prædestinatione cadit. Alio modo potest considerari secundum effectum temporalem, qui quidem est aliquod gratuitum Dei donum.

Dicendum est ergo, quod secundum utrumque istorum attribuitur prædestinatio Christo ratione solius humane nature. Nam humana natura non semper fuit uerbo unita, & etiam hoc per gratiam est collatum, ut filio Dei in persona uniretur. Et ideo solius humane nature prædestinatio competit Christo: unde Augustinus dicit in lib. de prædestin. san. prædestinata est ista humane nature tanta, & tã excelsa subiectio, ut quo atrolleretur altius non haberet. Hoc autem dicimus conuenire alicui, secundum quod homo, quod ei conuenit ratione huma-

¶ In responsione ad se.

¶ In responsione ad se.

¶ In responsione ad se.

¶ In responsione ad se.

¶ In responsione ad se.

¶ In responsione ad se.

capio prædestinatus, referunt, nõ ad id, quod est eẽ filium Dei, sed ad eius manifestationem, secundum illum consuetum modum loquendi in Scripturis, quo res dicuntur fieri, quando innotescunt: ut sit sēsus, quod Christus prædestinatus est manifestari filio Dei: sed sic non proprie prædestinatio accipitur. nam aliquis dicitur proprie prædestinari, secundum quod dirigitur in finem beatitudinis: beatitudo autẽ Christi non dependet ex nostra cognitione. Et ideo, melius dicendum est, quod illa antecessio, quam importat hoc participium prædestinatus, non refertur ad personam secundum seipsam, sed ratione humane nature: quia scilicet per sona illa, etsi ab æterno fuerit filius Dei, hoc tamen non fuit semper, quod subsistens in natura humana, fuerit filius Dei. Vnde Augustinus dicit in lib. de prædestinatione sanctorum. * Prædestinatus est Iesus, ut qui futurus erat secundum carnem filius Dauid, esset in uirtute filius Dei. Et est considerandum, quod licet hoc participium prædestinatus, importet antecessionem, sicut & hoc participium factus, aliter tamen & aliter. Nam fieri pertinet ad ipsam rem, secundum quod in se est. prædestinari autem pertinet ad aliquem, secundum quod est in apprehensione alicuius præordinantis. Id autem, quod subest alicui formæ uel nature secundum rem, potest apprehendi, uel prout est sub forma illa, uel etiam absolute. Et quia absolute nõ conuenit personæ Christi, quod incepit esse filius Dei, conuenit autem ei, secundum quod intelligitur uel apprehenditur, ut in natura humana existens (quia scilicet hoc aliquando incepit esse, quod in natura humana existens esset filius Dei) ideo magis est hæc uera, Christus est prædestinatus filius Dei, quæ ista, Christus est factus filius Dei.

ARTICVLVS II.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

¶ Vtrum hæc sit falsa, Christus, secundum quod homo, est prædestinatus esse filius Dei.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

q. 16. a. 6. & 7.

Ca. 11. 20.

Ad h. p. illud b. 10. 11.

q. 16. a. 6. & 7. contra 2. 2.

c. r. in med. 10. 7.

c. 15. post me. 10. 7.

secundum collige hinc ex Auctore illa distinctionem de secundum, quod seu inquantum, vel reduplicative uel specificative. Prima enim membrum literae ex ponit reduplicative, denotando causam, feci dum autem specificative, determinando conditionem, qua subiectum recipit predicatum. Et hoc modo, scilicet specificative tenetur, cum dicitur, Christus secundum quod homo, est praedestinatus filius Dei, sicut cum dicitur, Sortes, secundum quod habet capillos, est crispus.

¶ Super 22. articulum tertium.

In cor. ar.

Tertius clarus est.

In corpore unica est distinctio membrorum, & dux conclusiones respondentes singulis distinctionis membrum. Distinctio est. Praedestinatio dupliciter sumitur, vel ex parte actus, uel ex parte termini. Prima conclusio est, Praedestinatio Christi ex parte actus, non est exemplar nostra. Probat: quia ex parte actus uno actu & modo aeterno Deo Christum & nos praedestinavit, in actu siquidem diuino & modo ex parte Dei, nulla est differentia, cum sint omnia unam res ipsa scilicet deitas.

In cor. ar. 3. di. 7. q. 3. artic. 1. & ar. 2. a. q. 2. c. 5. a med. 19. 7.

Secunda conclusio. Praedestinatio Christi est nostrae exemplar ex parte termini, quo ad duo, hoc est quo ad bonum terminans, & quo ad modum consequendi illud bonum. Probat: quia Christus ad filiationem naturalem, nos ad adoptiuam. Probat: secundum, quia Christus per gratiam excludentem omne meritum, nos per gratiam, includentem meritum Christi, quia de plenitudine eius omne accepimus.

¶ Memento nouit, quod Christus dicitur praedestinatus ut

nae naturae. Et ideo dicendum est, quod Christus secundum quod homo, est praedestinatus esse filius Dei.

Ad primum ergo dicendum, quod cum dicitur, Christus secundum quod homo, est praedestinatus esse filius Dei, haec determinatio, secundum, quod homo, potest referri ad actum significatum per participium dupliciter. Vno modo ex parte eius, quod materialiter cadit sub praedestinatione, & hoc modo est falsa: est enim sensus, quod praedestinatum sit, ut Christus, secundum quod homo, sit filius Dei, & in hoc sensu procedit obiectio. Alio modo, potest referri ad ipsam propriam rationem actus, prout scilicet praedestinatio importat in sui ratione antecessorem & effectum gratuitum, & hoc modo conuenit Christo ratione humanae naturae, ut dictum est. Et secundum hoc dicitur praedestinatus, secundum quod homo.

Ad secundum dicendum, quod aliquid potest conuenire alicui homini ratione humanae naturae dupliciter. Vno modo sic, quod humana natura sit causa illius, sicut esse risibile conuenit Sorti ratione humanae naturae, ex cuius principiis causatur. Et hoc modo praedestinari non conuenit, nec Christo, nec alteri homini ratione humanae naturae, & in hoc sensu procedit obiectio. Alio modo, dicitur conuenire aliquid alicui ratione humanae naturae, cuius humana natura est susceptiua: & sic dicimus Christum esse praedestinatum ratione humanae naturae, quia praedestinatio refertur ad exaltationem humanae naturae in ipso, ut dictum est.

Ad tertium dicendum, quod sicut Augustinus dicit in libro de Praedest. Ipsa est illa ineffabiliter facta hominis a Deo uerbo susceptio singularis, ut filius hominis simul propter. Susceptio hominem, & filius Dei propter susceptiua unigenitum Deum, ueraciter & proprie diceretur.

Et ideo, quia illa susceptio sub praedestinatione cadit, tamquam gratuita, utrumque potest dici, scilicet quod & filius Dei praedestinatus sit esse homo, & filius hominis praedestinatus sit esse filius Dei. Quia tamen gratia non est facta filio Dei ut esset homo, sed potius humanae naturae, ut filio Dei ueretur, magis proprie potest dici, quod Christus, secundum quod homo, est praedestinatus esse filius Dei, quam quod Christus, secundum

quod filius Dei, sit praedestinatus esse homo.

ARTICULVS III.

¶ Vtrum praedestinatio Christi sit nostrae praedestinationis exemplar.

Ad tertium sic proceditur.

Videtur quod praedestinatio Christi non sit exemplar nostrae praedestinationis. Exemplar enim praerexistit exemplato: nihil autem praerexistit aeterno. Cum igitur praedestinatio nostra sit aeterna, uidetur quod praedestinatio Christi non sit exemplar nostrae praedestinationis.

¶ 2. Praeterea Exemplar dicitur in cognitionem exemplati: sed non oportuit, quod Deus duceretur in cognitionem nostrae praedestinationis ex aliquo alio, cum dicitur Ro. 8. Quos praesciuit, hos praedestinauit. ergo praedestinatio Christi non est exemplar nostrae praedestinationis.

¶ 3. Praeterea Exemplar est conforme exemplato: sed alterius rationis uidetur esse praedestinatio Christi, quam praedestinatio nostra: quia nos praedestinamur in filios adoptionis, Christus autem est praedestinatus filius Dei in uirtute, ut dicitur Ro. 1. ergo eius praedestinatio non est exemplar nostrae praedestinationis.

Sed contra est, quod Augustinus dicit in lib. de Praedest. San. Est preclarissimum lumen praedestinationis & gratiae ipse saluator, ipse mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus. Dicitur autem lumen praedestinationis, & gratiae, inquantum per eius praedestinationem & gratiam manifestatur nostra praedestinatio, quod uidetur ad rationem exemplaris pertinere. ergo praedestinatio Christi est exemplar nostrae praedestinationis.

Respondendum dicendum, quod praedestinatio dupliciter potest considerari. Vno modo, secundum ipsum actum praedestinantis, & sic praedestinatio Christi non potest dici exemplar nostrae praedestinationis: uno enim modo, & eodem actu aeterno praedestinavit Deus nos & Christum. Alio modo, potest praedestinatio considerari secundum illud, ad quod aliquis praedestinetur, quod est praedestinationis terminus & effectus. Et secundum hoc, praedestinatio Christi est exemplar nostrae praedestinationis, & hoc dupliciter. Primo quidem, quantum ad bonum, ad quod praedestinetur: ipse enim est praedestinatus ad hoc, quod esset Dei filius naturalis: nos autem praedestinetur ad filiationem adoptionis, quae est quaedam participata similitudo filiationis naturalis. Vnde dicitur Rom. 8. Quos praesciuit, hos praedestinavit conformes fieri imaginis filii sui. Alio modo, quantum ad modum consequendi istud bonum, quod est per gratiam, quod quidem in Christo est manifestissimum: quia natura humana in Christo nullis suis praecedentibus meritis est unita filio Dei. Et de plenitudine gratiae eius nos omnes accepimus, ut dicitur Ioan. 1.

Ad primum ergo dicendum, quod illa ratio procedit ex parte illius actus praedestinantis. Et similiter dicendum ad secundum.

Ad tertium dicendum, quod non est necessarium, quod exemplari, quantum ad omnia conformetur: sed sufficit quod exemplatum aequaliter imitetur suum exemplar.